

Dars rejasi

Mavzu: "Inson odobida aks etuvchi fe'l-atvor"

Dars davomiyligi: 45 daqiqa

Sinf: 7-sinf

Dars maqsadi:

1. O'quvchilarga insonning odob-axloqi, fe'l-atvori va ularning hayotdagi o'rni haqida tushuncha berish.
 2. Rostgo'ylik, va'daga vafo qilish, kechirimlilik, adolatsizlik va boshqalarga munosabatni uyg'unlashtirishning ahamiyatini tushuntirish.
 3. "Kattalarga – hurmat, kichiklarga – izzatda bo'li" qoidasining hayotdagi ahamiyatini o'rganish.
-

Kutilayotgan natijalar:

1. O'quvchilar inson odob-axloqini, fe'l-atvorini va ularning hayotdagi ahamiyatini tushunishadi.
 2. O'quvchilar rostgo'ylik, va'daga vafo qilish, kechirimlilik, adolatsizlik tushunchalarini hayotiy misollar orqali baholashni o'rganadilar.
 3. O'quvchilar " Kattalarga – hurmat, kichiklarga – izzatda bo'li" qoidasining hayotdagi muhimligini bilishadi va hayotda buni qo'llashga intilishadi.
 4. O'quvchilar hayotiy vaziyatlarda to'g'ri fe'l-atvor ko'rsatishni o'rganadilar.
-

Metodlar:

- **Suhbat:** Mavzuga oid fikrlar va bahslarning boshlanishi.
- **Blits-so'rov:** So'zlar va tushunchalarga tezkor savollar.
- **Hikoya:** Mavzuga mos hayotiy misollar va aniq holatlar.

- **Rolli o'yinlar:** O'quvchilarga vaziyatlarni fe'l-atvor va odob ko'rsatish orqali hayotdagi adolatsizlik, kechirimlilik va rostgo'ylikni baholashga imkon berish.

- **Bilimlarni mustahkamlash:** Olingan bilimlarni faol yondoshuvlar bilan mustahkamlash.

Foydalanadigan materiallar:

- **Plakatlar:** Rostgo'ylik, kechirimlilik, va'daga vafo qilish va adolatsizlik haqida yozilgan muhim prinsiplar.

- **Kartochkalar:** Mavzuga oid savollar va vaziyatlar.

- **Slaydlar:** Mavzu bo'yicha tezkor ma'lumotlarni beruvchi slaydlar.

Dars qismlari:

1. Darsni kirish (5 daqiqa)

- **O'qituvchi:**

- "Har bir insonning xulq-atvorida, o'zaro munosabatlarda qanday prinsiplar va qoidalarni rioya qilish kerak? Kechirimlilik, rostgo'ylik, va'daga vafo qilish, adolatsizlik kabi tushunchalar haqida gaplashamiz."

- "Hayotiy vaziyatlar va odob haqida suhbatlashamiz."

2. Mavzuni tushuntirish (15 daqiqa)

- **Rostgo'ylik:**

- **Ta'rif:** "Rostgo'ylik — bu haqiqatni aytish, yolg'ondan qochish. Rost so'zlash va o'zaro ishonch tug'diradi."

- **Misol:** "Ayrim odamlar siz to'g'ri so'zlaganingizda, sizga ishonchi oshadi, lekin yolg'on so'zlash ularning ishonchini buzadi."

- **Va'daga vafo qilish:**

- **Ta'rif:** "Va'daga vafo qilish — bu o'z so'zingizga amal qilish va qo'yilgan mas'uliyatni o'z vaqtida bajarishdir."

- **Misol:** "Agar siz kimga biror ishni amalga oshirishga va'da bersangiz, unga amal qilish juda muhim. Bu sizga ishonch va o'zaro munosabatlarni mustahkamlashga yordam beradi."

- **Kechirimlilik:**

- **Ta'rif:** "Kechirimlilik — bu odamlarning xatolarini kechirish va ularga o'z xatolaridan saboq olish imkonini berishdir."

- **Misol:** "Agar do'stingiz biron marta sizni xafa qilgan bo'lsa, unga kechirimli bo'lib, uni tushunib, bundan keyingi munosabatlaringizni yaxshilashingiz mumkin."

- **Adolatsizlik:**

- **Ta'rif:** "Adolatsizlik — bu odamlarning huquqlarini buzish va ularga noto'g'ri munosabatda bo'lishdir."

- **Misol:** "Siz sinfdoshingiz bilan kutubxonaga "Koinot" nomli kitobni olishga bordingiz, lekin kutubxona xodimi sizga kitobni eskisini, sinfshoshingiz uni qarindoshi bo'lgani uchun unga yangisini berdi. Bu munosabat adolatsizlik hisoblanadi."

- **"Kattalarga - hurmat, kichiklarga - izzatda bo'!":**

- **Tushuncha:** "Bu prinsip oilada, do'stlar orasida va jamiyatda odobni saqlash uchun muhimdir. Agar siz boshqalarga hurmat bilan munosabatda bo'lsangiz, ular ham sizga o'xshash munosabatda bo'lishadi."

3. Hayotiy vaziyatlar (Keyslar) (10 daqiqa)

Keys 1:

- **Holat:** "Bir o'quvchi kecha musobaqada qatnashganligi uchun o'qituvchiga darsga kelmaganligini aytdi, biroq, siz uni kecha musobaqada qatnashmaganligini bilasiz. Bu vaziyatda qanday harakat qilishingiz mumkin?"

- **Savollar:**

1. Bunday vaziyatda rostgo'ylikni saqlashning ahamiyati nimada?
2. Har qanday insonga o'zaro ishonchni tiklashning yo'llari qanday?

Keys 2:

- **Holat:** "O'rtog'ingiz aytgan sirlaringizni hech kimga aytmaslikka va'da berdi, lekin uni bu sirlarni boshqalarga aytganini bilib qoldingiz. Unga qanday munosabatda bo'lishingiz kerak?"

- **Savollar:**

1. Va'daga vafo qilishning ahamiyati nimada?
2. Bunday vaziyatda kechirimli bo'lishning manfiatlari nimalar?

4. Rolli o'yinlar (10 daqiqa)

- **Rolli o'yin 1:**

- **Vaziyat:** "Sinf nazorat imtihoniga tayyorlanmoqda, Damir ismli o'quvchi fan o'qituvchisiga qimmatbaho sovg'a evaziga imtihon savollarini yashirincha oldindan olganini aytdi. Siz bu vaziyatda qanday munosabatda bo'lishingiz kerak? Bu yerda yolg'on va adolatsizlik mavjudmi?"

- **Rollar:** Bir o'quvchi yolg'on aytsa, boshqasi savollarni oldindan boshqalarga ham berishini talab qiladi. Yana bir o'quvchi bunday qilmaslik kerakligini va oqibatlarini tushuntirishga harakat qiladi.

5. Blitz-so'rov (5 daqiqa)

- **Savollar:**

1. Rostgo'ylikning ahamiyati qanday?
2. Va'daga vafo qilishning eng muhim jihatlari qanday?
3. Adolatsizlikni to'g'ri tushunish mumkinmi? Agar shunday bo'lsa, uning oqibatlari nimalar?
4. "Kattalarga - hurmat, kichiklarga - izzatda bo'!" qoidasining hayotdagi ahamiyati nimada?

6. Darsni yakunlash (5 daqiqa)

- **To'plangan fikrlar:**

- Darsni amaliy va hayotiy maqsadlar bilan yakunlash.
 - O'quvchilarning turli xil vaziyatlarda adolatli, rostgo'y va kechirimli bo'lish uchun qanday yo'lni tanlashini tushuntirish.
-